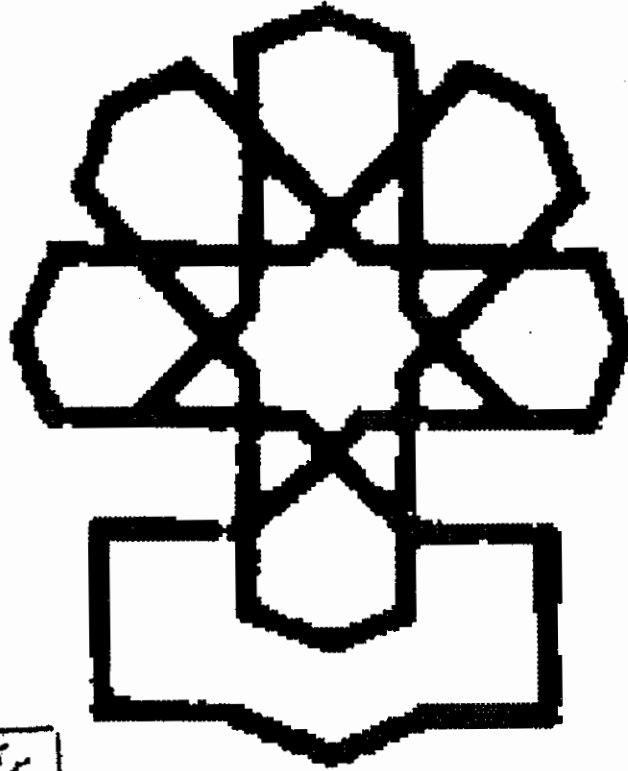

۴
۶
۲۱

پیشنهادهای تبصره‌ای
مرکز پژوهش‌ها
(گزارش دوم: ویژه کمیسیون تلفیق)

درباره لایحه بودجه ۱۳۸۰ - شماره (۴۶)

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع‌رسانی فارابی
شماره: ۱۳۴۲۳
تاریخ: ۲۹ / ۱۰ / ۷۹

کد موضوعی: ۱۶۰

شماره مسلسل: ۵۹۶۱

پیشنهاد‌های تبصره‌ای مرکز پژوهش‌ها
(گزارش دوم: ویژه کمیسیون تلفیق)

کدموضوعی: ۱۶۰

شماره مسلسل: ۵۹۶۱

اعضای محترم کمیسیون تلفیق

سلام بر شما

مرکز پژوهش‌ها در گزارش شماره ۴۵ اولین مجموعه از پیشنهادات تبصره‌ای خود را تقدیم شما کرد. گزارش‌های یکم تا ۴۴ درباره لایحه بودجه ۱۳۸۰ بود که توسط ۲۷ صاحب‌نظر دانشگاهی و کارشناس دستگاهی با همراهی ۹ نفر از کارشناسان مرکز تهیه شده بود. سپس کمیته علمی بررسی پیشنهادات تبصره‌ای، شامل ۱۶ نفر از اقتصاددانان و صاحب‌نظران تشکیل شد و مجموعه اصلاحات تبصره‌ای پیشنهادی را بررسی و نهایی کرد، که در گزارش ۴۵ تقدیم گردید.

این گزارش (که هم‌اکنون در دست شماسست) علاوه بر پیشنهادات تبصره‌ای پیشین (گزارش شماره ۴۵)، در برگیرنده هفت پیشنهاد جدید است که کمیته علمی مرکز در ادامه جلسات خود آن‌ها را مصوب کرده است. این هفت پیشنهاد جدید شامل ۴ پیشنهاد اصلاحی مربوط به بندهای «ه»، «و»، «ی» و «ک» تبصره ۲۹ و سه پیشنهاد الحاقی در مورد اصلاح ساختار بودجه ریزی، و تحرک بخشیدن، ساماندهی و حل مشکلات جاری بخش مسکن می‌باشد (این سه پیشنهاد اخیر در آغاز این مجموعه گنجانده شده است و پیشنهادات جدید تبصره ۲۹ در محل خود آمده است).

در انجام رسالت قانون‌گذاری و اصلاح امور کشور، برای شما آرزوی توفیق داریم.

تبصره الحاقی: جهت اصلاح ساختار بودجه

تبصره ۴۳

کل متن فعلی تبصره ۴۳ لایحه به بند یک تبدیل می‌شود و بندهای زیر به آن افزوده شود:

۲- مبلغ ۱۰۰۰ میلیون ریال از محل ردیف..... قسمت سوم این قانون به اعتبار ردیف ۳۱۳۰۹۲۲۵ «طرح مطالعاتی تحقیقات ملی ویژه توسعه» افزوده می‌شود. معادل این مبلغ در سال ۱۳۸۰ در اختیار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قرار می‌گیرد تا با همکاری وزارت اقتصاد و دارایی، دیوان محاسبات، سازمان بازرسی کل کشور و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی حداکثر ظرف مدت ۹ ماه از تصویب این قانون برنامه‌ای را برای اصلاح ساختار نظام بودجه‌ریزی کشور تهیه کند تا پس از تصویب هیأت وزیران به صورت لایحه‌ای تقدیم مجلس شورای اسلامی شود.

۳- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است بخشی از اعتبار فوق را به گونه‌ای تخصیص دهد که موارد ذیل در لایحه بودجه ۱۳۸۱ به مرحله اجرا درآمده باشد:

الف- لایحه بودجه علاوه بر نسخه چاپی به صورت لوح رایانه‌ای نیز منتشر شود به گونه‌ای که کلیه ارقام لایحه بودجه سال ۱۳۸۱، با امکانات رایانه‌ای متعارف قابل بازیابی و ارزیابی باشد.

ب- کلیه مستندات بودجه‌ای، شامل گزارش اقتصادی، گزارش نقدینگی، گزارش حجم بدهی‌های دولت، برآورد دریافت‌ها و پرداخت‌های ارزی بخش دولتی و روند برنامه سوم توسعه در طول سال ۱۳۸۱، به همراه سند لایحه بودجه به مجلس شورای اسلامی تقدیم شود.

پ- کلیه تبصره‌های بودجه در قالب موضوع‌های مشخص دسته‌بندی شود و موارد تبصره‌ای محدود گردد. همچنین کلیه ارقام مندرج در تبصره‌ها در بخش درآمدها و اعتبارات عیناً درج شده باشد.

ت- ارتباط هر یک از اجزا بودجه با مفاد و اهداف قانون برنامه سوم توسعه به طور صریح

مشخص باشد.

ث- طبقه بندی درآمدها و هزینه‌های بودجه‌های عمومی در جهت هماهنگی با قوانین ذی‌ربط و هماهنگی با طبقه‌بندی سایر حساب‌های اقتصادی از جمله حساب‌های ملی اصلاح گردد.

ج- مطابق ماده ۶۴ قانون برنامه سوم توسعه، سند بودجه دولت به گونه‌ای تنظیم شود که وظایف مربوط به اعمال حاکمیت دولت، وظایف مربوط به تصدی‌های اجتماعی و وظایف مربوط به تصدی‌های اقتصادی از یکدیگر تفکیک شده باشند.

در راستای تحقق هدف مذکور دولت موظف است ظرف مدت شش ماه از تصویب قانون بودجه ۱۳۸۰ برنامه سالانه دستگاه‌های اجرایی را به ترتیب مقرر در بند ۴ ماده یک قانون برنامه و بودجه کشور و در چارچوب قانون برنامه سوم توسعه تصویب نماید.

تبصره الحاقی - به منظور تحرک بخشیدن و ساماندهی بخش مسکن

دولت موظف است به منظور کمک به تأمین مسکن اقشار متوسط و کم درآمد، و تسریع رونق و شکوفایی اقتصادی کشور، برنامه تفصیلی تأمین مسکن خانوارهای یاد شده را در چارچوب سیاست‌های برنامه سوم در بخش مسکن، با تأکید بر ضوابط زیر حداکثر تا پایان خرداد ماه ۱۳۸۰ تهیه و جهت بررسی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

۱- تأکید بر تأمین منابع مالی کافی برای بخش به نحوی که بتوان در طول برنامه سوم توسعه بخش عمده نیاز مسکن خانوارهای فوق را تأمین کرد.

۲- تأکید بر تقویت و ارتقاء نهادهای بخش خصوصی به گونه‌ای که به تولید و عرضه واحدهای مسکونی ارزان قیمت ترغیب شوند.

۳- حمایت از تعاونی‌های مسکن به منظور تکمیل طرح‌های نیمه تمام و کارآمدسازی فعالیت‌های آن‌ها.

۴- فراهم کردن امکان پرداخت وام مکفی برای تعداد بیش‌تری از متقاضیان گروه‌های هدف به صورتی که پرداخت اقساط برای دریافت‌کنندگان تسهیلات امکان‌پذیر باشد.

۵- توجه کافی به حل مشکل تأمین زمین مناسب (همراه با زیربنای لازم).

۶- تأکید بر استفاده از فن‌آوری نوین در جهت کاهش هزینه‌های ساخت مسکن و تسریع فرآیند ساخت.

۷- کمک به ایجاد و قانونمند کردن نهادهای مالی متنوع برای تسهیل تأمین منابع مالی لازم برای تحقق اهداف فوق.

۸- تأمین یارانه‌های مناسب برای گروه‌های هدف یاد شده، به نحوی که پرداخت اقساط برای این گروه‌ها امکان‌پذیر باشد.

۹- ایجاد نهادهای لازم برای توانمندسازی و ساماندهی تأمین مسکن گروه‌های کم درآمد.

تبصره الحاقی - تأمین اعتبارات مورد نیاز برای حل مشکلات جاری بخش مسکن

با توجه به کمبود منابع مالی بلندمدت در بخش مسکن و اهمیت این بخش در چرخه رونق اقتصادی، ایجاد اشتغال و رفاه اجتماعی کشور، مبلغ..... ریال از محل اعتبارات.....، جهت تأمین نیازهای مالی صندوق‌های مسکن خصوصی، تعاونی و دولتی اختصاص می‌یابد. این وجوه از زمان اعطا حداکثر ظرف مدت ۱۵ سال به خزانه بازپرداخت می‌شود. نرخ سود این اعتبارات، شیوه توزیع این وجوه بین صندوق‌های مختلف، سقف اعتبارات هر واحد مسکونی و جزئیات مشابه، در آیین نامه‌ای پیش‌بینی می‌شود که توسط وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۰ به تصویب دولت خواهد رسید. این منابع منحصراً به واحدهای مسکونی کوچک، با رعایت الگوی مسکن کشور، تخصیص خواهد یافت.

بند الحاقی به تبصره ۲

«دولت مکلف است در اجرای فصول دوم، سوم و چهارم قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ اجرای این قانون مقدمات لازم را به گونه‌ای فراهم نماید که تا پایان سال ۱۳۸۰ حداقل ۲۰ درصد شرکت‌های دولتی که نام آن‌ها در قانون بودجه این سال درج گردیده از تحت پوشش وزارتخانه‌ها، مؤسسات و نهادهای دولتی خارج و مالکیت یا مدیریت آن به بخش خصوصی واگذار گردد. ضمناً دولت مکلف است درخصوص تعیین تکلیف مابقی این قبیل شرکت‌ها جدول زمان‌بندی مربوطه را ضمن ارائه لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید.

وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در هر سه ماه گزارشی از نحوه اجرای این بند و پیشرفت آن را به اطلاع کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی برساند.»

دلایل توجیهی

- فقدان سیستم مناسب حسابدگی و ارزیابی مدیران شرکت‌های دولتی؛
- وجود بدهی‌های قابل توجه به سیستم بانکی و خزانه‌داری؛
- عدم انطباق کامل لایحه بودجه با قوانین مربوط به شرکت‌های دولتی در برنامه سوم.
- بسیاری از شرکت‌های دولتی که هم‌اکنون تحت پوشش سازمان‌های دولتی هستند نقش مهمی در گره‌گشایی مالی دستگاه‌های اجرایی بازی می‌کنند و بنابراین مسئولین چنین دستگاه‌هایی تمایلی به واگذاری آن به بخش غیردولتی ندارند و لازم است مجلس محترم حکمی در این رابطه صادر نماید.

بند الحاقی به تبصره ۲

کلیه شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور و مؤسسات وابسته به دولت و سایر شرکت‌هایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه یا سهام آن‌ها منفرداً یا مشترکاً متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی و بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه و همچنین سایر شرکت‌های دولتی و مؤسسات وابسته به دولت که شمول قوانین و مقررات عمومی به آن‌ها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به وزارت نفت و شرکت‌های تابعه آن‌ها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت‌های تابعه، سازمان صنایع ملی ایران و شرکت‌های تابعه دولتی، مرکز تهیه و توزیع کالا و صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ایران مکلفند صورت‌ها و گزارش‌های مالی خود را براساس رهنمودهای لازم الاجرائی که از سوی سازمان حسابرسی در تاریخ ۱۳۷۸/۱/۱ ابلاغ گردیده است تنظیم نمایند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مکلف است سه ماه پس از تاریخ تصویب این قانون آیین نامه اجرایی و برنامه زمان‌بندی اجرای آن را به تصویب هیأت وزیران برساند. افزایش بودجه شرکت‌ها و مؤسساتی که مشمول این بند می‌شوند، چنانچه ضوابط مصرح در این بند را در سال ۱۳۸۰ اجرا نکنند، در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ ممنوع خواهد بود.

دلایل توجیهی

- به دلیل فقدان سیستم مناسب حسابداری ارزیابی مدیران شرکت‌های دولتی با دشواری روبروست،
 - فقدان سیستم حسابداری پیشرفته موجب گردیده که تقویم دارایی‌های شرکت‌های دولتی ناممکن باشد و به همین جهت ساماندهی و واگذاری این شرکت‌ها (در اجرای فصول دوم، سوم و چهارم قانون برنامه سوم توسعه) با دشواری روبروست،
 - سودآوری یا زیان ده بودن این شرکت‌ها بر مبنای صحیحی برآورد نگردیده و به همین جهت پرداخت کمک زیان به این گونه شرکت‌ها توجیه و مبنای اقتصادی ندارد.
 - نظارت بر عملکرد به شکل‌های کهنه و منسوخ صورت گرفته و دست و پای مدیران جهت اعمال مدیریت مؤثر بسته است. از طرف دیگر در مواردی که مدیران بر حسب صلاحدید عمل می‌نمایند به عنوان متخلف شناخته می‌شوند. ضمناً پیشنهاد ذیل چند سال قبل نیز در بودجه مطرح گردید که متأسفانه به دلیل عدم پیگیری اجرا نگردید.

بند الحاقی به تبصره ۲

کلیه دستگاه‌های اجرایی که از بودجه عمومی استفاده می‌نمایند و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آن‌ها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به وزارت نفت و شرکت‌های تابعه آن‌ها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت‌های تابعه، سازمان صنایع ملی ایران و شرکت‌های تابعه دولتی، مراکز تهیه و توزیع، کالا و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلفند کلیه اطلاعات مربوط به مناقصه‌های خود را در اختیار خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران گذاشته تا در یک پایگاه اطلاعاتی که قابل دسترسی برای عموم مردم باشد قرار دهد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مکلف است بودجه لازم را برای ایجاد پایگاه اطلاعاتی مذکور در بودجه سال جاری پیش‌بینی نماید.

دلایل توجیهی

در راستای امکان‌پذیر نمودن کنترل خودکار بودجه‌ریزی (اعم از بودجه شرکت‌های دولتی و دستگاه‌های اجرایی) به قواعد دقیق و شفافیت و شفافیت است که بتوان مطابق آن رقابت و شفافیت را افزایش داد. نحوه برگزاری مناقصه و تعیین برنده همواره یکی از مسائل چالش برانگیز در جهت رعایت منافع دولت در انجام معاملات بوده است. این در حالی است که متأسفانه اطلاعات مربوط به برگزاری مناقصه‌ها به صورت پراکنده و در روزنامه‌های مختلف اعلام می‌گردد. در صورت وجود یک مرجع فراگیر که کلیه اطلاعات مربوط به مناقصه‌ها را جمع‌آوری نماید تمام پیمانکاران و عوامل اجرایی ظرف مدت محدودی قادر به دستیابی به این اطلاعات با هزینه محدود خواهند بود و این امر در میان مدت می‌تواند اثرات بسیار مؤثری در جهت تضمین منافع ملی داشته باشد.

بنابراین پیشنهاد می‌شود:

پیشنهادی درخصوص تبصره ۳

۱- پیشنهاد حذف بند «م» تبصره ۳

دلایل توجیهی

در بند «م» تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ جهت تحقق اهداف برنامه سوم در روابط خارجی و همکاری‌های اقتصادی بین‌المللی به دولت اجازه داده می‌شود براساس پیشنهاد وزارت امور خارجه در سال ۱۳۸۰ تا مبلغ ۵۰ میلیارد ریال جهت اعطای تسهیلات، کمک بلاعوض و تفاوت سود و کارمزد با پیشنهاد وزارت امور خارجه به کشورها، سازمان‌ها یا بنگاه‌های اقتصادی خارجی اعطا نماید. با توجه به آنکه قانون برنامه سوم در فصل مربوط به روابط خارجی به چنین امری تصریح ندارد، لذا پیشنهاد می‌شود که بند «م» تبصره ۳ لایحه بودجه حذف گردد.

اصلاح پاراگراف‌های اول و دوم بند «ب» تبصره ۳

به منظور شفاف‌سازی و قانونمند کردن سیاست‌های اقتصادی کشور برای ایجاد محیطی باثبات در راه دستیابی به توسعه اقتصادی، اقدامات زیر انجام خواهد شد:

۱- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است هدف‌های رشد اقتصادی، نرخ تورم، اشتغال و محرومیت‌زدایی مربوط به سال ۱۳۸۰ را که براساس روح قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران برگزیده شده است، به همراه گزارش توجیهی مربوط به آن، حداکثر تا پایان اسفند ۱۳۷۹ به تصویب هیأت وزیران برساند. نسخه‌ای از این مصوبه همراه با گزارش توجیهی تفصیلی آن باید در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار داده شود. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است عملکرد این هدف‌ها را در هر یک از موارد طی گزارشی به همراه لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کشور به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید. در گزارش باید دلایل تحقق یا عدم تحقق هدف‌های اعلام شده و سایر استدلال‌های کارشناسی به منظور نمایش تأثیر هر یک از تحولات بر هدف‌های اعلام شده توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، ذکر شده باشد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است طی همین گزارش، هدف‌های رشد اقتصادی، نرخ تورم، اشتغال و محرومیت‌زدایی مربوط به سال ۱۳۸۱ را که براساس روح قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۸۰ تدوین می‌شود، به عنوان یکی از مستندات لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید.

۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است سیاست‌های پولی و اعتباری کشور را که براساس قانون بودجه سال ۱۳۸۰ و با در نظر گرفتن مفاد قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و گزارش تدوین شده توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در مورد هدف‌های رشد اقتصادی، نرخ تورم، اشتغال و محرومیت‌زدایی مربوط به سال ۱۳۸۰، تنظیم خواهد شد، حداکثر تا پایان فروردین ۱۳۸۰ به تصویب شورای پول و اعتبار برساند. نسخه‌ای از مصوبه شورای پول و اعتبار، همراه با گزارش توجیهی تفصیلی باید به مجلس شورای اسلامی تسلیم شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است عملکرد این هدف‌ها را در هر یک از موارد طی گزارشی به همراه لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کشور به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید. در گزارش مذکور باید دلایل تحقق یا عدم تحقق هدف‌های اعلام شده و سایر استدلال‌های کارشناسی به منظور نمایش تأثیر هر یک از تحولات بر هدف‌های اعلام شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ذکر شده باشد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در این گزارش، چارچوب پیشنهادی برای سیاست‌های پولی مربوط به سال ۱۳۸۱ را که براساس روح قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۸۰ تدوین می‌شود، به عنوان یکی از مستندات لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۳

اصلاح پاراگراف سوم بند «ب» تبصره ۳

جمله بانک‌ها موظفند... به جمله بانک‌های دولتی موظفند... تغییر پیدا کند.

الحاق به انتهای بند «ج» تبصره ۳

نحوه توزیع اعتبارات و تسهیلات تکلیفی، به تفصیل، بین بخش‌های خصوصی، تعاونی و دولتی، در رشته‌های مختلف فعالیت اقتصادی و در هریک از استان‌های کشور، براساس پیشنهاد شورای پول و اعتبار تا پایان فروردین ۱۳۸۰ به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است عملکرد تبصره‌های تکلیفی هر سال را به همین تفکیک و با ذکر مبالغ تعهد شده و پرداخت شده در هریک از موارد توسط هریک از بانک‌های کشور، همه ساله طی گزارشی به همراه لایحه بودجه سال بعد به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید. در گزارش باید دلایل تحقق یا عدم تحقق توزیع مصوب شده توسط هیأت وزیران و سایر استدلال‌های کارشناسی برای نمایش تأثیر این اعتبارات و تسهیلات بر رشد اقتصادی کشور ذکر شده باشد. اداره‌های کل امور اقتصادی و دارایی استان‌ها وظیفه دارند به نحو شایسته بر نحوه تخصیص، اعطا و مصرف اعتبارات و تسهیلات تکلیفی نظارت نمایند.

دلایل توجیهی

با توجه به اهمیت تسهیلات تکلیفی در اقتصاد ایران که سال‌هاست حضوری دایمی در قوانین بودجه سالانه کشور داشته و مطابق برنامه سوم نیز تا پایان برنامه در قوانین بودجه حضور خواهند داشت و نیز به دلیل رانت (افزونه) قابل ملاحظه چنین تسهیلاتی - که متقاضیان فراوانی خواهان آن هستند - لازم است دستگاه‌های نظارتی در استان‌ها در این زمینه فعال شوند تا سیاستگذاران و قانونگذاران به اهداف خود در اعطای چنین تسهیلاتی نائل شوند.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۳

پیشنهاد اصلاحی در مورد جمله آخر پاراگراف دوم بند «ج»

تبصره ۳

سهم بخش‌های تعاونی و مناطق توسعه نیافته در هر استان به پیشنهاد شورای اشتغال استان و تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان تعیین می‌شود.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۳

پیشنهاد حذف بند «ط» تبصره ۳

دلایل توجیهی

از آنجا که در هزینه‌های عمرانی مواد مربوط به بند «ط» تبصره ۳ آمده است، مطالب این بند در اینجا موضوعیت ندارد.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۳

بند الحاقی به تبصره ۳

ارائه تسهیلات تکلیفی به طرح‌هایی که رعایت ضوابط زیست محیطی را می‌نمایند در اولویت قرار دارد.

بند الحاقی به تبصره ۵

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف است گزارش توجیهی مقدار و جهت‌گیری یارانه‌های پرداختی را همه ساله به‌عنوان یکی از مستندات لایحه‌های بودجه سالانه به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید. گزارش عملکرد یارانه‌ها در چارچوب قانون بودجه سال ۱۳۷۹ کل کشور باید حداکثر تا پایان فروردین سال ۱۳۸۰ به مجلس شورای اسلامی ارائه شود. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف است عملکرد این یارانه‌ها را در هر یک از موارد طی گزارشی به همراه لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کشور به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید. در گزارش باید دلایل تحقق یا عدم تحقق هدف‌های اعلام شده و سایر استدلال‌های کارشناسی برای نمایش تأثیر هر یک از تحولات بر هدف‌های اعلام شده توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی ذکر شده باشد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف است طی همین گزارش، چارچوب پیشنهادی برای سیاست‌های پرداخت یارانه مربوط به سال ۱۳۸۱ را که بر اساس روح قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۸۰ تدوین می‌شود، به‌عنوان یکی از مستندات لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۱۵

اصلاح بند الف تبصره ۱۵

در سطر سوم عبارت «یک و نیم درصد (۱/۵٪) حذف و به جای آن «یک درصد (۱٪) جایگزین شود.

دلایل توجیهی

- افزایش هزینه دستگاه‌های اجرایی

چراکه برحسب قانون، کلیه خریدها و معاملات دولتی باید از طریق استعلام، مناقصه عمومی و یا مناقصه محدود انجام شود ولی اعتبارات خارج از شمول از این امر مستثنی بوده و خریدها بنا به تشخیص مجری طرح یا مقامات مجاز انجام می‌شود.

- نادیده گرفتن مقررات قانونی در انجام معاملات

هدف از پیشنهاد ذیل کاهش سقف اعتبار خارج از شمول از سرجمع اعتبارات جاری و اختصاصی دستگاه‌های اجرایی است.

پیشنهاد فوق ناظر بر کاهش سقف اعتبارات خارج از شمول از اعتبارات جاری و اختصاصی دستگاه می‌باشد.

دلایل توجیهی

در سال‌های گذشته اعتبارات عمرانی بدون توجه به گزارش‌های نظارتی و صرفاً براساس چانه‌زنی دستگاه‌های اجرایی تصویب و تخصیص داده شده است و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در رابطه با تهیه، انتخاب و ارزیابی فنی و اقتصادی طرح‌ها، نقش نظارتی چندانی نداشته است. تعداد پروژه‌های عمرانی علی‌الخصوص قبل از برنامه دوم توسعه افزایش یافته و سبب نامتعادل شدن حجم طرح‌های در دست اجرا و بودجه عمرانی کشور شده است که خود عامل بروز مشکلات اجرایی و افزایش متوسط دوره اجرایی طرح‌های عمرانی گشته و موجد مشکلات بیش‌تر گردیده است.

پیشنهادات ذیل در راستای اجرای ماده ۶۱ قانون برنامه سوم موجب بهبود کیفیت نظارت بر این گونه طرح‌ها گردیده و در میان مدت ساختار اطلاعاتی منسجمی را جهت افزایش کارایی اجرای طرح‌های عمرانی فراهم می‌آورد.

۱- در مورد بند الف

- در انتهای بند «الف» عبارت «پایان سال ۱۳۸۰» حذف و به جای آن عبارت «زمان اولین تخصیص» جایگزین شود.

۲- عبارت زیر در انتهای بند دال اضافه شود:

هرگونه تخصیص اعتباری به دستگاه‌های اجرایی پس از پایان مدت مقرر در این بند (به جز اعتبار موضوع بند «الف») منحصراً منوط به مبادله موافقتنامه، شرح عملیات نهایی شده با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وصول نسخه‌ای از آن توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی باشد. جهت نظارت دقیق بر اجرای پروژه‌های عمرانی، ساختار و ترکیب موافقتنامه‌ها به ترتیب زیر تغییر می‌یابد:
اولاً، برنامه زمان‌بندی اجرای پروژه در آن قید شود.

ثانیاً، مشخصات قرارداد «نظیر کل مبلغ پیمان، میزان تعدیل، زمان شروع و خاتمه طرح در آن قید شود.

۳- موارد ذیل به انتهای بند «ز» از تبصره ۲۱ اضافه گردد:

- دستگاه‌های اجرایی موظفند با سازماندهی مجدد تشکیلات سازمانی خود، بخشی را برای جمع‌آوری و تلخیص اطلاعات مربوط به طرح‌های عمرانی تجهیز نمایند (تجهیز نرم‌افزاری)؛

- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف است تمهیدات و اعتبار لازم جهت راه‌اندازی و تجهیز شبکه رایانه‌ای مشترک میان دستگاه‌های اجرایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، خزانه‌داری و کمیسیون‌های مرتبط در مجلس شورای اسلامی را در بودجه سال آتی پیش‌بینی نماید (تجهیز سخت‌افزاری).

۴- بند الحاقی به انتهای تبصره ۲۱:

«سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است در اجرای مفاد قانون برنامه سوم در خصوص طرح‌های عمرانی، فهرست «اولویت‌بندی شده» از پروژه‌های عمرانی اعم از جدید و در دست اجرا را با ذکر ملاک‌های اولویت‌بندی، جهت تصویب حداکثر تا پایان شهریور ماه ۱۳۸۰ به هیأت دولت ارائه نماید.

الحاق به انتهای بند «د» تبصره ۲۴

«سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است ضمن اخذ گزارش نحوه هزینه کردن اعتبارات این تبصره، گزارش اجرای این تبصره را هر شش ماه یکبار به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی ارسال نماید».

دلایل توجیهی

- نقض اصول ۵۳ قانون اساسی و ۳۹ قانون محاسبات مبنی بر «اصل جامعیت» و «اصل عدم تخصیص»؛
- گرایش به سوی کسب درآمد بیشتر توسط سازمان‌ها و وزارتخانه‌های ذی‌ربط و نقض وظایف حاکمیتی دولت؛
- کاهش کارایی سازمان‌ها و وزارتخانه‌های غیر درآمدزا؛
- کاهش درآمد عمومی دولت به تبع افزایش مجوزهای خرج از محل درآمد اختصاصی؛
- بروز مشکلات عدیده در نظارت بر دریافت و پرداخت‌های وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط؛
- اختلال در برنامه‌ریزی تخصیص منابع در راستای اهداف تعیین شده.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۲۵

بند الحاقی به انتهای تبصره ۲۵

«سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف است عناوین درآمدهای استانی را ظرف سه ماه به تصویب هیأت وزیران رسانده و آن را در پیوست شماره ۲ لایحه بودجه ۱۳۸۱ ذکر نماید.»

دلایل توجیهی

عدم تصویب عناوین درآمدهای استانی (ماده ۷۹ قانون برنامه سوم) توسط هیأت دولت موجب کمرده تا واریز انواع درآمدها به خزانه (خزانه کل کشور و خزانه معین استان) دچار ابهام گردد.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۲۹

حذف کلمه «الف» از ابتدای تبصره ۲۹

دلایل توجیهی

- بند «الف» در واقع مقدمه است و بر کل تبصره‌ها ناظر می‌باشد.

اصلاح بند «الف» تبصره ۲۹

بانک مرکزی جمهوری اسلامی موظف است به منظور حفظ ارزش ریال، تنظیم تعهدات ارزی کشور... و ایفای تعهدات قبلی رعایت نماید:

دلایل توجیهی

- حفظ ارزش پول ملی از وظایف همه بانک‌های مرکزی است و افزایش قدرت ریال بر مرتبه اعتباری جمهوری اسلامی ایران در جهان می‌افزاید و اثرات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی بسیار وسیعی بر جای خواهد گذاشت.

پاراگراف دوم بند ب تبصره ۲۹ یک بند مستقل در نظر گرفته شود
به جای مازاد درآمد ارزی سال ۱۳۷۸... جهت امور زیر اختصاص می یابد: متن زیر جایگزین می گردد:

ب- ریال ناشی از تبدیل مازاد درآمد ارزی سال ۱۳۷۸ که براساس نرخ... توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خریداری می شود و معادل... ریال است، حداکثر تا تاریخ... به حساب خزانه در ردیف... درآمدی واریز می شود و جهت امور زیر اختصاص می یابد:

۱- (بدون تغییر)

۲- (بدون تغییر)

۳- (تغییر می یابد)

۴- (بدون تغییر)

۵- (بدون تغییر)

۶- (بدون تغییر)

ارزهای خریداری شده در مجموعه درآمد ارزی بانک مرکزی، موضوع بند «الف» (جدید و بند «ب»

قبلی) این قانون منظور خواهد شد.

دلایل توجیهی

از آنجا که براساس اصلاحیه ماده ۶۰ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران سقف درآمدهای ارزی در بودجه سال ۱۳۸۰، ۱۲/۸۶۴ میلیارد دلار عنوان شده است. لازم است مبالغ افزون بر رقم فوق که قرار است در بودجه سال ۱۳۸۰ مصرف شود، مجوز جداگانه ای داشته باشد. این تغییر، بی آن که بر سر جمع ارقام تأثیری بگذارد تنها موجب شفاف تر شدن منابع و مصارف ارزی می شود.

اصلاح قسمت سوم بند «ب» تبصره ۲۹

۳- تا مبلغ ۱.۸۰۰ میلیارد ریال به منظور پشتیبانی مالی از طرح‌های تضمین اعتبار در زمینه‌های پرخطر و جبران خسارات وارده به صادرکنندگان ناشی از نوسانات غیرقابل پیش‌بینی نرخ ارز از طریق:

- صندوق ضمانت صادرات ایران به مبلغ ۹۰۰ میلیارد ریال.
- صندوق‌های غیر دولتی توسعه صادرات به مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال.
- شرکت سهامی بیمه صادرات و سرمایه‌گذاری به مبلغ ۴۰۰ میلیارد ریال.

آیین‌نامه اجرایی مربوط به هدف‌گذاری براساس اولویت‌های صادراتی، تعیین انواع پوشش‌های تضمینی، تعیین نرخ و شرایط و نظارت بر چگونگی استفاده از این منابع حداکثر ظرف مدت ۳ ماه توسط مرکز توسعه صادرات ایران تهیه و به تصویب شورای عالی صادرات خواهد رسید.

دلایل توجیهی

در بند «ه» ماده ۱۳۱ قانون برنامه پنج‌ساله سوم بر جهش صادراتی تأکید شده است و در لایحه کنونی بودجه تنها موردی که تا حدودی به امر صادرات پرداخته این قسمت از تبصره ۲۹ است که در صورت عدم اصلاح کارساز نخواهد افتاد. زیرا:

- الف- پرداخت جایزه، اقدامی یارانه‌ای است و در تناقض با مقررات و ضوابط سازمان تجارت جهانی قرار می‌گیرد. به ویژه در زمینه صادرات کالاهای غیرسنتی مواجه با مقررات ضد دامپینگ هستیم.
- ب- ساز و کار اجرایی پرداخت جایزه مشخص نیست و احتمال بروز فساد زیاد است.
- ج- در سال ۱۳۷۹ صادرکنندگان به دلیل نوسانات نرخ ارز آسیب دیده‌اند و در معرض تنگنای نقدینگی قرار دارند. بهتر است به جای جایزه خسارت آن‌ها جبران شود.
- د- شرکت‌های دولتی خسارت دیده مستثنی شده‌اند.

اصلاح پاراگراف آخر بند «ب» تبصره ۲۹ پس از قسمت ۶

در صورت افزایش درآمدهای ارزی دولت نسبت به ۱۲.۸۶۴.۰۰۰.۰۰۰ دلار، در مورد این مازاد درآمد در چارچوب اصلاحیه ماده ۶۰ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب مجلس شورای اسلامی رفتار خواهد شد. در صورت کاهش درآمد، مابه التفاوت باید از محل حساب ذخیره تعهدات ارزی در اختیار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار داده شود.

دلایل توجیهی

تعهدات سررسید شده، براساس جداول زمانی بانک مرکزی پرداخت خواهد شد. مبلغ ۱/۶ میلیارد دلار مازاد بر پرداخت‌های جاری در نظر گرفته شده است که در مورد آن در برنامه سوم تکلیفی قید نشده است.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۲۹

اصلاح بند «ج» تبصره ۲۹ قبل از قسمت ۱

برای تسویه تعهدات موضوع بند (ز) مصوبه شماره ۳۴/۲/۵۸ مورخ ۱۳۷۴/۶/۱۶ شورای اقتصاد و بند «ج» تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۷۹، در سال ۱۳۸۰ با استناد به رویه برگزیده در سال‌های گذشته، به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

الحاق به انتهای بند «ج» تبصره ۲۹ بعد از قسمت ۴

در طول سال ۱۳۸۰ هیچ مورد جدیدی بر این تعهدات افزوده نخواهد شد.

دلایل توجیهی مربوط به موارد ۶ و ۷ فوق‌الذکر

هر چند مسأله مابه‌التفاوت نرخ ارز یکی از مشکلات عمده اقتصادی به خصوص برای بخش صنعت بوده است، حفظ ثبات رویه در خصوص مصوبه شورای اقتصاد در مورد موارد مربوط به گذشته می‌تواند به حل این مشکل کمک کند. از این پس نباید به تبع کاهش ارزش پول ملی (در صورت تغییر نرخ رسمی از ۱۷۵۰ ریال به هر نرخ جدید) بخش‌های مختلف اقتصادی در معرض لطمات ناشی از این رویه قرار گیرند. از آنجا که این مسأله در کل مربوط به سال‌هایی است که نرخ ارز رسمی کم‌تر از ۱۷۵۰ ریال بوده است، انتظار می‌رود طی ۳ الی ۴ سال آینده این مشکل در کل مرتفع شود.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۲۹

الحاقی به بند «د» تبصره ۲۹ به عنوان قسمت ۳

۳- در چارجوب ماده ۳۳ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تا سقف... بشکه در اختیار بخش خصوصی برای معاوضه قرار گیرد.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۲۹

اصلاح بند «ه» تبصره ۲۹ (بند متن زیر جایگزین بند ه تبصره ۲۹)

اجازه داده می شود جزء ۲ بند «ل» تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۷ و اجزای (۲)، (۳)، (۴)، (۵) و (۶) بند ل تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۸ و اجزای (۱) و (۳) بند «ل» و بند «ش» تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۷۹ برای باقیمانده سقف تسهیلات خارجی در سال ۱۳۸۰،

۱- در خصوص میادین مشترک نفت و گاز به قوت خود باقی بماند. در بقیه موارد وزارت نفت موظف است چارچوب و رئوس اساسی توجیه فنی - اقتصادی طرح و قراردادهای فی مابین شرکت های خارجی با شرکت ملی نفت و یا شرکت های تابعه نفت را به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند.

۲- وزارتخانه های دیگر موضوع این بند موظفند پس از ارائه گزارش عملکرد به کمیسیون های مربوط از سقف باقیمانده تا پایان سال ۱۳۸۰ استفاده نمایند.

برخی از دلایل توجیهی

۱- حجم سنگین تسهیلات باقی مانده که مجوز آن در لوایح بودجه سال های قبل کسب گردید.

۲- عدم ارائه عملکرد و توجیهات شفاف و مکتوب توسط دستگاه های ذی ربط.

۳- ضرورت بازنگری و تدقیق در عملکرد و ارزیابی کارایی فنی - اقتصادی طرح های مربوطه.

۴- تنظیم تبصره به گونه ای که زمینه انجام وظایف نظارتی مجلس به صورتی مؤثر فراهم باشد.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۲۹

اصلاح بند «و» تبصره ۲۹ سطر اول

شرکت ملی نفت ایران موظف است با رعایت، مسائل زیست محیطی از نظر کیفیت فراورده‌های تولیدی و عملیات پالایشی و ضوابط اقتصادمهندسی پالایش، نسبت به کاهش نفت کوره در پالایشگاه‌ها تا حداقل استاندارد اقدام نموده و گزارش ماهانه تولید و فروش نفت کوره دیگر فراورده‌های نفتی هر یک از پالایشگاه‌ها را هر سه ماه یک بار به کمیسیون انرژی، اقتصادی، اجتماعی، برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

برخی از دلایل توجیهی

- ۱- نفت کوره و سایر فراورده‌های تولیدی که به نیروگاه‌ها و سایر واحدها و همچنین در سایر وسایل مصرف‌کننده انرژی استفاده می‌شود از نظر آلودن محیط زیست می‌بایست در حد استاندارد تولید شود.
- ۲- از نظر عملیات پالایشی، تولید نفت کوره در پالایشگاه‌ها می‌بایست در حد استاندارد با توجه به الگوی پالایشی باشد.

پیشنهاد «ی» در خصوص تبصره ۲۹

(متن زیر جایگزین بند «ی» تبصره ۲۹ شود)

الف- به منظور توسعه استفاده از گاز طبیعی در صنایع، شهرها و مناطق روستایی (به فاصله ۵ کیلومتر از خطوط انتقال) بهینه سازی مصرف انرژی و استفاده از گاز طبیعی فشرده در خودروها اجازه داده می شود با استفاده از منابع خارجی (بیع متقابل) نسبت به احداث خطوط شبکه ها و سایر تأسیسات لازم اقدام نموده و تعهدات مربوط را از محل درآمد اجرای طرح های فوق الذکر یا موارد مذکور در بند «الف» ماده ۱۲۰ باز پرداخت نماید.

ب- برای سرمایه گذاری در تولید و صادرات گاز طبیعی به شکل های مایع LNG و GTL به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می شود با استفاده از منابع خارجی (بیع متقابل) اقدام نموده و تعهدات مربوط را فقط از محل درآمد ناشی از اجرای همان طرح ها انجام دهد.

ج- وزارت نفت موظف است چارچوب و رئوس اساسی توجیه فنی - اقتصادی طرح و قراردادهای فی مابین شرکت های خارجی با شرکت ملی نفت و یا شرکت های تابعه نفت را به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند.

اجرای طرح های موضوع این تبصره پس از تصویب و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.

برخی از دلایل توجیهی

۱- بودجه مورد نیاز برای طرح های LNG-۱ و LNG-۲ به میزان ۱/۵ میلیارد دلار برای هر مجتمع (۳ میلیارد دلار) و مبلغ ۲ میلیارد دلار برای خرید ۱۲ فروند کشتی مخصوص حمل LNG، جمعاً به مبلغ ۵ میلیارد ریال و بودجه مورد نیاز GTL به میزان ۱/۵ میلیارد دلار ارقام سنگین و قابل توجهی را تشکیل می دهند که عمدتاً ماهیت تبصره ای نداشته بلکه ماهیت برنامه ای دارند.

۲- متغیر بودن بسیار زیاد قیمت جهانی LNG در دوره های مختلف و در نتیجه حساس بودن توجیه اقتصادی طرح نسبت به قیمت.

۳- تأمین منافع ملی و ایجاد زمینه مناسب در تنظیم تبصره برای انجام وظایف نظارتی مجلس به صورت مؤثر.

پیشنهاد «ک» در خصوص تبصره ۲۹

یکی از دو پیشنهاد زیر به ترتیب اولویت:

۱- این تبصره از متن لایحه بودجه خارج شود و پس از انجام مطالعات کافی طی لایحه جداگانه که مبتنی بر برنامه جامع تولید نفت و گاز و حاوی توجیهات فنی اقتصادی کافی و در قالب قرارداد بیع متقابل باشد از طرف دولت به مجلس پیشنهاد شود تا زمان کافی برای بررسی و ارزیابی و تصمیم‌گیری نمایندگان عزم به وجود آید.

چنانچه بند «ک» لایحه عیناً مورد نظر باشد پیشنهاد می‌شود متن زیر به انتهای آن بند اضافه گردد.

۲- وزارت نفت موظف است چارچوب و رئوس اساسی توجیه فنی - اقتصادی طرح و قراردادهای فی مابین شرکت‌های خارجی با شرکت ملی نفت و یا شرکت‌های تابعه نفت را به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند.

برخی از دلایل توجیهی

- ۱- عدم قطعیت در خصوص ذخایر این میدان و در نتیجه احتمال تغییر ابعاد این میدان.
- ۲- بدون شناسایی کامل میدان برآوردهای سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز این طرح با تردید جدی روبه‌رو است.
- ۳- قرار داشتن این میدان در خشکی و لذا در مقایسه با میادین دریایی توسعه آن آسان‌تر است.
- ۴- در مدار قرار نگرفتن تولیدات این میدان تا پایان سال ۱۳۸۳ (پایان برنامه سوم).

جایگزینی بند «س» تبصره ۲۹

بند «س» تبصره ۲۹ حذف و استفاده از بندهای مشابه در سال‌های آینده ممنوع و متن زیر جایگزین بند «س» شود.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است براساس قانون پولی و بانکی کشور، با استناد به قانون بانکداری بدون ربا، با توجه به لزوم از بین بردن افزونه‌های (رانت‌های) ناشی از وجود چند نرخ برابری ریال به پول‌های خارجی و تأکید بر ضرورت برقراری ثبات برای رسیدن به توسعه پایدار، سیاست ارزش‌گذاری بر ریال ایران را پیش از پایان سال ۱۳۷۹، پس از تصویب شورای پول و اعتبار و هیأت وزیران، برای تصویب به مجلس شورای اسلامی ارسال نماید. نرخ واحد برابری ریال به پول‌های خارجی که براساس مصوبه مجلس شورای اسلامی در مورد روال ارزش‌گذاری بر ریال ایران و با عنایت به تبصره ۳ ماده ۸۶ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین خواهد شد، مبنای محاسبه تبدیل ارز به ریال در قانون بودجه سال ۱۳۸۰ قرار خواهد گرفت. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است پس از تصویب سیاست جدید ارزش‌گذاری بر ریال، با استناد به قانون پولی و بانکی کشور، اقدامات را در جهت تسویه مطالبات خود از دولت انجام دهد و نتیجه آن را طی گزارشی به اطلاع مجلس شورای اسلامی برساند.

باعنایت به لزوم تک‌نرخ شدن ارزش پول ملی کشور و شفاف‌سازی یارانه‌های پرداختی توسط دولت، دریافت ما به التفاوت بابت فروش ارز به هر ترتیب (موضوع ردیف‌های ۲۱۰۱۰۴ و ۴۲۰۵۰۰ قسمت سوم لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور) و مابه‌التفاوت بابت سازمان حمایت از

مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان (موضوع ردیف ۵۹۲۱۰۰ قسمت سوم لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور) در قانون بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور ممنوع است. دولت مکلف است براساس نرخ واحد برابری ریال که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام خواهد شد، ضمن دستیابی به درآمدهای موضوع قانون بودجه سال ۱۳۸۰، یارانه‌های پرداختی به هریک از بخش‌ها را به طور شفاف نشان دهد. تضعیف ارزش پول ملی با هدف تأمین کسری بودجه دولت به هر ترتیب ممنوع است.

باعنایت به مفاد فصل نهم قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است سیاست‌های ارزی خود را با ارائه گزارش تفصیلی در مورد دلایل گزینش آن سیاست‌ها حداکثر تا پایان فروردین ۱۳۸۰ به اطلاع مجلس شورای اسلامی برساند.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۲۹

جابجایی بند «ع» تبصره ۲۹

بند «ع» به دلیل ارتباط موضوعی بلافاصله بعد از بند «ج» قرار گیرد.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۲۹

حذف بند «ق» تبصره ۲۹

دلایل توجیهی

اولاً، این بند شدیداً رانت ایجاد می‌کند، ثانیاً، به لحاظ ملی بسیار توهین آمیز است.

پیشنهادی در خصوص تبصره ۲۹

حذف بند «ر» تبصره ۲۹

بند «ر» تبصره ۲۹ حذف و یک ردیف برای حضور در نمایشگاه‌های بین‌المللی جهانگردی در نظر گرفته شود.

دلایل توجیهی

- الف- فقط بانک مرکزی به عنوان دریافت کننده درآمدهای ارزی مشخص شده است؛
- ب- شاید همه فروشندگان صنایع دستی، هتل داران و دفاتر خدمات جهانگردی مایل نباشند در نمایشگاه‌ها شرکت کنند، بنابراین دلیلی برای پرداخت معادل ۱ درصد برای آنها وجود ندارد؛
- ج- حذف این بند دیوان سالاری را کاهش می‌دهد.

حذف بند «ش» تبصره ۲۹

دلایل توجیهی

الف- هزینه حمل و نقل دانه‌های روغنی بالاست (وزن دانه‌های روغنی ۲ الی ۳ برابر روغن نباتی خام است)؛

ب- دانه‌های روغنی بسیار فسادپذیر و به انواع آفت‌های گیاهی آلوده‌اند و حمل و نقل آن‌ها زمینه گسترش این آفت‌ها را افزایش می‌دهد.

بند جایگزین به جای بندهای «ت» و «ث» تبصره ۲۹

در اجرای احکام ماده ۱۹۶ و ۴۴ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و نظر به ضرورت تأمین تجهیزات امداد و نجات سریع در حوادث و سوانح غیرمترقبه و محتمل و همچنین تأمین و خریداری داروهای تخصصی و تجهیزات و ملزومات کمک توانبخشی جانبازان و معلولان و تأمین هزینه‌های درمانی خارج از کشور جانبازان اعزام به خارج، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، موظف است در سال ۱۳۸۰ پرداخت تا مبلغ پنجاه و یک میلیون دلار (۵۱,۰۰۰,۰۰۰ دلار) را بر مبنای نرخ ارز رسمی تعهد نماید و با رعایت مقررات موضوع بند «ز» تبصره ۲۹ این قانون به دستگاه‌ها و نهادهای زیر اختصاص دهد:

۱- بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی تا مبلغ پنج میلیون دلار (۵,۰۰۰,۰۰۰ دلار)

۲- بنیاد شهید انقلاب اسلامی تا مبلغ شش میلیون و پانصد هزار دلار (۶,۵۰۰,۰۰۰ دلار)

۳- سازمان بهزیستی کشور تا مبلغ پنج میلیون و پانصد هزار دلار (۵,۵۰۰,۰۰۰ دلار)

۴- جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران تا مبلغ سی و چهار میلیون دلار (۳۴,۰۰۰,۰۰۰ دلار)

استفاده و مصرف سهمیه ارزی اختصاص یافته توسط دستگاه‌های مذکور، با هماهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با مراعات ضوابط و مقررات ناظر بر واردات هیأت امنای صرفه‌جویی ارزی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی موضوع بند «س» تبصره ۱۰ این قانون صورت خواهد گرفت.

بند الحاقی به تبصره ۲۹

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است جدول انتظاری دریافت‌ها و پرداخت‌های ارزی کشور را حداکثر تا پایان فروردین ۱۳۸۰ به مجلس شورای اسلامی ارسال دارد و ردیف‌ها و زمان‌های انتظاری دریافت‌ها و پرداخت‌های ارزی را مشخص نماید. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است عملکرد این هدف‌ها را در هر یک از موارد طی گزارشی به همراه لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کشور به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید. در گزارش باید دلایل تحقق یا عدم تحقق هدف‌های اعلام شده و سایر استدلال‌های کارشناسی برای نمایش تأثیر هر یک از تحولات بر هدف‌های اعلام شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ذکر شده باشد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است طی همین گزارش، چارچوب پیشنهادی برای دریافت‌ها و پرداخت‌های ارزی مربوط به سال ۱۳۸۱ را که براساس روح قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۸۰ تدوین می‌شود، به‌عنوان یکی از مستندات لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید.

بند الحاقی به انتهای تبصره ۳۳

«سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف است ضمن اخذ گزارش نحوه هزینه‌کرد این اعتبارات، گزارش اجرای این تبصره را هر شش ماه یک بار به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی ارسال نماید.»

دلایل توجیهی

- نقض اصول ۵۳ قانون اساسی و ۳۹ قانون محاسبات مبنی بر «اصل جامعیت» و «اصل عدم تخصیص»؛
- گرایش به سوی کسب درآمد بیشتر توسط سازمان‌ها و وزارتخانه‌های ذی‌ربط و نقض وظایف حاکمیتی دولت؛
- کاهش کارایی سازمان‌ها و وزارتخانه‌های غیردرآمدزا؛
- کاهش درآمد عمومی دولت به تبع افزایش مجوزهای خرج از محل درآمد اختصاصی؛
- بروز مشکلات عدیده در نظارت بر دریافت و پرداخت‌های وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط؛
- اختلال در برنامه‌ریزی تخصیص منابع در راستای اهداف تعیین شده.

بند الحاقی به انتهای تبصره ۴۰

بازپرداخت بهای اوراق و سود متعلقه اوراق مشارکت از محل اعتبارات عمرانی دستگاه‌هایی است که اوراق را منتشر می‌نمایند.

دلایل توجیهی

علی‌رغم این که انتشار اوراق مشارکت یکی از راه‌های سالم و کم‌هزینه جهت تأمین اعتبار اجرای پروژه‌های عمرانی است اما عدم توجه به ضوابط و مقررات و الزامات موجب خواهد گردید که در سال‌های آتی دولت با مشکلات عدیده‌ای جهت بازپرداخت آن روبه‌رو گردد.

در سال ۱۳۷۹ دولت ۲۵۰۰ میلیارد ریال اوراق مشارکت منتشر نموده و در همین سال ۳۴۸۸ میلیارد ریال صرف بازپرداخت اصل و سود این اوراق به سرمایه‌گذاران نموده است. در لایحه بودجه ۱۳۸۰ پیش‌بینی گردیده است که دولت مجدداً ۴۴۰۰ میلیارد ریال اوراق مشارکت منتشر نموده و به میزان ۳۷۸۰ میلیارد ریال را صرف بازپرداخت اصل و سود آن نماید.

چون بازپرداخت بهای اوراق و سود متعلقه توسط نظام بانکی تضمین می‌گردد و دولت نیز مکلف به منظور نمودن وجوه مورد نیاز (اصل اوراق و سود متعلقه) در بودجه سالیانه است لذا دستگاه‌هایی که اوراق را منتشر می‌نمایند توجهی به ارزیابی دقیق فنی و اقتصادی طرح‌های نمی‌نمایند.

مجموعه گزارش های مرکز پژوهش ها درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۰

شماره گزارش بودجه	عنوان گزارش	شماره مسلسل مرکز
۱	درآمد، هزینه و کسری بودجه در لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور	۵۹۲۰
۲	پیشنهادهایی برای اصلاح نظام بودجه ریزی	۵۸۸۲
۳	صادرات غیر نفتی در لایحه بودجه ۱۳۸۰ کل کشور	۵۸۸۷
۴	ارزیابی لایحه بودجه ۱۳۸۰ در خصوص مباحث خصوصی سازی و انتشار اوراق مشارکت	۵۹۰۲
۵	همسنگی لایحه بودجه ۱۳۸۰ و برنامه سوم توسعه: هماهنگی ها و تضادها	۵۸۵۵
۶	گزارشی در باب اعتبارات خارج از شمول	۵۸۵۹
۷	بررسی وضعیت شرکت های دولتی حاضر در بورس اوراق بهادار تهران	۵۸۷۴
۸	چکیده های از اطلاعات لایحه بودجه ۱۳۸۰ کل کشور	۵۸۷۷
۹	نکاتی در مورد نقض اصول ۵۳ قانون اساسی و ۳۹ قانون محاسبات عمومی کشور در بودجه ۱۳۸۰	۵۸۹۶
۱۰	نکاتی در مورد تبصره ۲۱ لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۹۰۱
۱۱	بررسی تطبیقی لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور با سیاست ها و اهداف قانون برنامه سوم توسعه - بخش نفت و گاز	۵۸۹۲
۱۲	درباره انطباق لایحه بودجه ۱۳۸۰ با برنامه سوم توسعه (۱۳۸۰-۱۳۸۴) در بخش های مسکن، عمران شهری	۵۸۸۳
۱۳	بررسی چگونگی و میزان انطباق و همسویی لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ با قانون برنامه سوم در فصل تأمین اجتماعی	۵۸۹۴
۱۴	موارد انطباق لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور با اهداف قانون برنامه سوم توسعه کشور در بخش کشاورزی	۵۸۷۸
۱۵	نگاهی به تبصره های بودجه سال ۱۳۸۰ مرتبط با بخش های آموزش عالی و آموزش و پرورش	۵۸۸۰
۱۶	بررسی کارایی در لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۸۹۹
۱۷	تسهیلات تکلیفی در لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۹۰۰
۱۸	ارز در لایحه بودجه ۱۳۸۰ کل کشور	۵۹۱۵
۱۹	ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه ۱۳۸۰ - موضوع اشتغال	۵۹۱۹
۲۰	ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه ۱۳۸۰ - موضوع تورم و قیمت گذاری	۵۹۲۷

مجموعه گزارش های مرکز پژوهش ها درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۰

شماره گزارش بودجه	عنوان گزارش	شماره مسلسل مرکز
۲۱	واگذاری سهام و مدیریت شرکت های دولتی در لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۹۰۳
۲۲	وضعیت پروژه های عمرانی در لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۸۹۸
۲۳	تنظیم انحصارات و رقابتی کردن فعالیت های اقتصادی در لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۹۰۶
۲۴	ساماندهی شرکت های دولتی در لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۸۹۵
۲۵	نظام درآمد - هزینه استان در لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۹۰۸
۲۶	انطباق یا عدم انطباق تبصره ۲۷ لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ با قانون برنامه بودجه	۵۹۰۴
۲۷	چشم انداز بازار نفت در سال آینده	۵۹۱۸
۲۸	بررسی چگونگی انطباق برنامه و بودجه - فصل بهداشت و درمان در لایحه بودجه سال ۱۳۸۰	۵۸۹۳
۲۹	تحلیلی بر وضعیت بودجه وزارت آموزش و پرورش در لایحه بودجه سال ۱۳۸۰	۵۹۲۲
۳۰	انطباق یا عدم انطباق تبصره ۲۹ (بند های ب-ه-و-دال-ل-ی-و ک) لایحه بودجه ۱۳۸۰ با قانون برنامه سوم توسعه	۵۹۲۴
۳۱	ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه ۱۳۸۰ - موضوع ارز و مسائل ارزی	۵۸۴۵
۳۲	ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه ۱۳۸۰ - موضوع سوبسید و کمک	۵۹۲۶
۳۳	ابعاد و ماهیت لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور به قیمت های ثابت	۵۹۴۸
۳۴	مالیات ها در لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۹۳۲
۳۵	ویژگی های کلان اقتصادی لایحه بودجه ۱۳۸۰: نیاز به شفاف شدن وضعیت ارزی	۵۹۴۷
۳۶	تصویری تحلیلی از وضعیت اعتباری برنامه های بهداشتی و پیشگیری در لایحه بودجه سال ۱۳۸۰	۵۹۲۳
۳۷	تبصره ۳۹ لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ (بند ج) و آزادسازی خدمات گاز مایع	۵۹۲۹
۳۸	ارزیابی تخصیص بودجه در بخش مسکن	۵۹۳۰
۳۹	موارد انطباق سیاست های صنایع و معادن در لایحه بودجه ۱۳۸۰ با برنامه سوم - در دست تهیه	-
۴۰	پیش بینی قیمت و عرضه و تقاضای بازار (LNG) در لایحه بودجه ۱۳۸۰ - در دست تهیه	-
۴۱	وضعیت شرکت های دولتی، بانک ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۹۴۹
۴۲	بررسی بودجه دستگاه های فرهنگی در لایحه ۱۳۸۰	۵۸۴۷
۴۳	درباره پیشنهادات دیوان محاسبات در مورد تبصره های لایحه بودجه ۱۳۸۰	۵۹۵۰
۴۴	پیش بینی عملکرد بودجه ۱۳۸۰ و مقایسه آن با اهداف سال دوم برنامه پنج ساله سوم	۵۹۳۹